Maa – ja metsätaloustuottajain Keskusliitto
MTK ry

Lausunto

Dnro/vuosiluku
2/2026

Seppo Miettunen

PVM
19.2.2026

Asia: VNS 10/2025 vp

Lausuntopyyntö Valtioneuvoston selonteko valtakunnallisesta liikennejärjestelmäsuunnitelmasta vuosille 2026–2037

Teema: Liikenne 12 -selonteko toimialanne osalta, erityisesti julkiseen talouteen ja valtion talousarvioon liittyvät näkökohdat

Lausunnonantajan lausunto

Yleisarvio selonteosta

MTK pitää myönteisenä, että Liikenne 12 -selonteossa korostetaan perusväylänpidon ensisijaisuutta, huoltovarmuutta sekä koko maan saavutettavuutta julkisen talouden niukentuessa. Selonteon lähtökohta – rajallisten resurssien kohdentaminen vaikuttavimpiin toimiin – on oikeansuuntainen. Maa- ja metsätalouden näkökulmasta ratkaisevaa on kuitenkin se, miten linjaukset konkretisoituvat valtion talousarvioissa ja kehyspäätöksissä, erityisesti alempiasteisen tieverkon ja yksityisteiden osalta.

Julkinen talous ja perusväylänpidon rahoitus

MTK on aiemmissa Liikenne 12 -lausunnoissaan painottanut, että perusväylänpidon rahoitustason on oltava riittävä ja ennakoitava koko suunnitelmakauden ajan. Selonteossa esitetty perusväylänpidon rahoituksen nosto 2030-luvulla on askel oikeaan suuntaan, mutta se ei poista tarvetta turvata riittävä rahoitus jo lähivuosina.
Maa- ja metsätalous kuljettaa raaka-aineita ja tuotteita pääosin maanteitse, usein pitkiä etäisyyksiä ja raskaalla kalustolla. Vähäliikenteinen tieverkko ja sillat ovat kriittisiä tuotannon jatkuvuudelle. Korjausvelan kasvu alemmalla tieverkolla heikentää yritystoiminnan edellytyksiä, lisää kuljetuskustannuksia ja kasvattaa onnettomuusriskejä.
Julkisen talouden sopeutustoimista huolimatta perusväylänpidon rahoitusta ei tule tarkastella säästökohteena, vaan investointina, joka tukee kansantalouden tuottavuutta ja verotulojen kertymää.

Maa – ja metsätaloustuottajain Keskusliitto
MTK ry

Lausunto

Dnro/vuosiluku
2/2026

Seppo Miettunen

PVM
19.2.2026

Yksityistiet ja maaseudun saavutettavuus

MTK pitää erittäin tärkeänä, että yksityisteiden valtionavustuksia esitetään korotettavaksi 2030-luvulla. Yksityistiet ovat elintärkeitä maa- ja metsätaloudelle, maaseudun asutukselle sekä huoltovarmuudelle. Aiemmissa lausunnoissaan MTK on todennut, että yksityisteiden rahoitustaso on ollut pitkään riittämätön suhteessa verkon laajuuteen ja käyttöön. Valtion talousarviossa yksityisteiden avustusten tulee olla riittävällä tasolla jo ennen vuotta 2030, jotta vältetään korjausvelan kasautuminen ja äkilliset lisäkustannukset. MTK esittää yksityisteiden avustustason nostamista 35 miljoonaan euroon vuosittain korjausvelan katkaisemiseksi.

Julkisen talouden priorisointi ja alueellinen tasapaino

Selonteossa korostetaan kustannustehokkuutta ja investointien priorisointia. MTK muistuttaa, että pelkkä liikennemäärien tarkastelu ei riitä rahoituksen kohdentamisen perusteeksi. Maa- ja metsätalouden kuljetukset ovat usein harvalukuisia mutta taloudellisesti ja huoltovarmuuden kannalta kriittisiä. Valtion talousarviossa tulee huomioida liikennejärjestelmän merkitys alkutuotannon ja viennin toimintaedellytyksille koko maassa.
MTK katsoo, että alueellinen yhdenvertaisuus ja maaseudun elinvoima on nähtävä osana julkisen talouden kestävyyttä. Toimiva liikennejärjestelmä vähentää tarvetta muille tukitoimille ja ehkäisee alueellista eriytymistä.

Huoltovarmuus ja julkinen rahoitus

Selonteossa huoltovarmuuden ja sotilaallisen liikkuvuuden merkitys on tunnistettu. MTK korostaa, että maa- ja metsätalouden kuljetusketjut ovat keskeinen osa huoltovarmuutta myös normaalioloissa. Julkisen rahoituksen kohdentamisessa tulee varmistaa, että sotilaallisen liikkuvuuden investoinnit tukevat aidosti myös siviililogistiikkaa ja maaseudun tieverkkoa, eikä rahoitus ohjaudu vain rajattuihin pääväyliin.

Johtopäätökset ja MTK:n keskeiset vaatimukset

MTK edellyttää, että:

- Perusväylänpidon rahoitus turvataan riittävänä ja ennakoitavana koko suunnitelmakauden ajan, ei vasta 2030-luvulla.
- Alempiasteinen tieverkko ja sillat nostetaan valtion talousarviossa selkeästi prioriteetiksi.
- Yksityisteiden valtionavustuksia vahvistetaan jo lähivuosina 35 miljoonaan euroon ja kestävän metsätalouden METKA-rahoituksen tasoa metsäteiden ja siltojen kunnostukseen nostetaan merkittävästi.
- Rahoituksen kohdentamisessa huomioidaan maa- ja metsätalouden sekä huoltovarmuuden tarpeet liikennemäärien lisäksi.

Maa – ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry

Lausunto

Dnro/vuosiluku
2/2026

Seppo Miettunen

PVM
19.2.2026

MTK on valmis jatkamaan rakentavaa vuoropuhelua liikenne- ja viestintäministeriön sekä valtiovarainministeriön kanssa, jotta Liikenne 12 -suunnitelman linjaukset tukevat aidosti maa- ja metsätalouden, maaseudun ja koko Suomen kestävää kehitystä.

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry

Leena Kristeri
Elinvoimajohtaja

Seppo Miettunen
Kenttäpäällikkö

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
PL 510 (Simonkatu 6) • 00101 Helsinki
Puhelin 020 4131 • Faksi 020 413 2403
Y-tunnus 0215194-5 • www.mtk.fi

Central Union of Agricultural Producers and Forest Owners (MTK)
PO Box 510 (Simonkatu 6) • FI-00101 Helsinki
Telephone +358 20 4131 • Fax +358 20 413 2403
Business code 0215194-5 • www.mtk.fi